

Puun saatavuus turvaa metsäsektorin menestystä

Pertti Harstela
Metla/Joy

Metsätalouden merkitys kansan- ja aluetaloudessa

- Metsätalous Suomessa 1,9 % BKT:stä
- ” Pohjois-Karjalassa 6,4 % BKT:stä

- Metsäsektori Suomessa 8,3 % BKT:stä
- ” Pohjois-Karjalassa 14,1 % BKT:stä

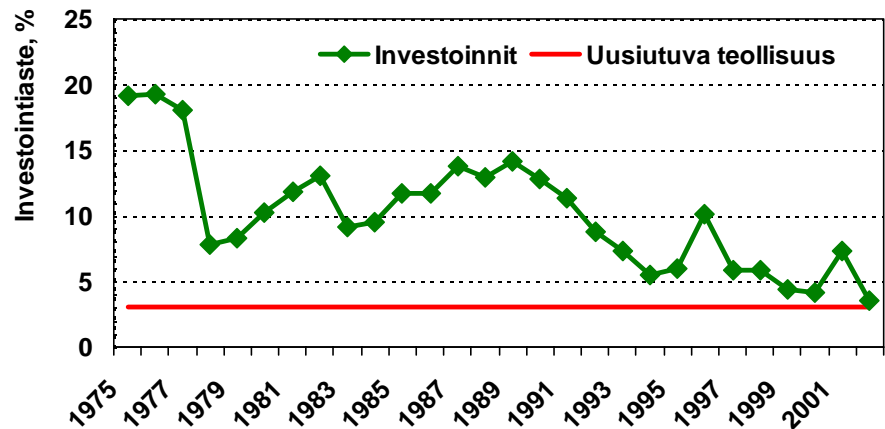
- Metsäklusteri Suomessa n. 10% BKT:stä
- ” Pohjois-Karjalassa 16 ... 18 % BKT:stä

– **METSÄTALOUDEN MERKITYS MONINKERTAISTUU ELINVOIMAISEN KLUSTERIN KAUTTA**

Teollisuuden investointihalut ratkaisevia klusterin menestykselle

- Pohjois-Amerikassa klusteri alkoi hajota, kun metsäteollisuus ei enää investoinut riittävästi kotipesään (vrt. Kalela 2004)

- Investointiaste

Metsäteollisuuden kilpailukykyyn vaikuttavat tekijät

VAHVUUDET	TIENHAARASSA	HEIKKOUDET
-Vakaa yhteiskunta	-Innovaatiojärjestelmä	-Verotus
-t&k, koulutus	-Infrastruktuuri	-Työn hinta
-Tietotaito	-Energian hinta	-Arkipyhäseisokit
-Moderni teollisuus	-Työvoima	-Puun hinta
	-Puun saatavuus	

Puuhuolto edelleen keskeinen kilpailutekijä

Puuhuollon osatekijät:

- **Puuta tulee markkinoille** riittävästi
- **Puun hinta** on kansainvälisesti ja Itämeren altaan oloissa kilpailukykyinen
- Metsänkäsittely voi reagoida ennakoitavissa oleviin markkinoiden muutoksiin
- Infrastrukturi eli lähinnä **tieolot** ovat hyvät
- **Työvoimaa** on saatavilla riittävästi
- Tutkimus- ja kehittämistoimintaan panostetaan: työn tuottavuus kehittyy kilpailukykyisesti; tuoteinnovaatioita syntyy.
- Energian hintaan vaikuttavat jonkin verran myös energiapuun hinta, saatavuus ja tuet.

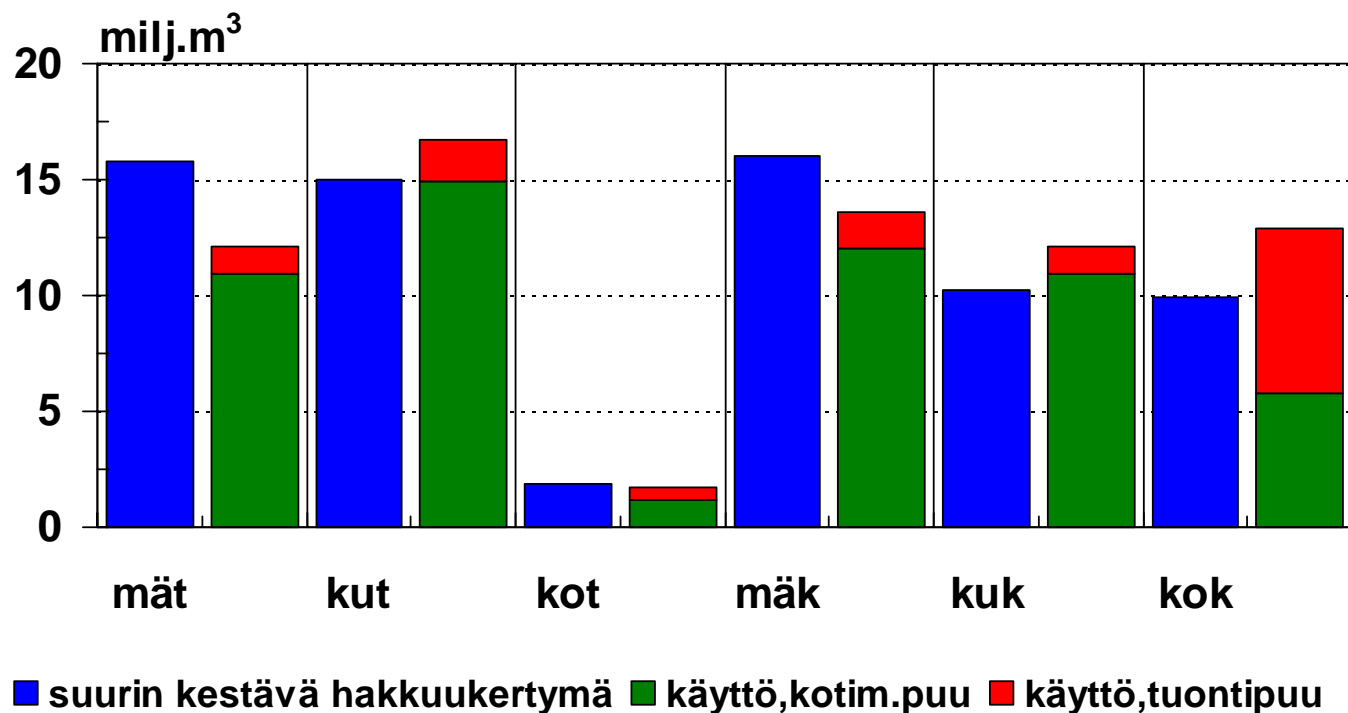
KYSYMYKSET: Ovatko nämä oireita?

- UPM: sulki sahoja ja vaneritehtaita! Syy: Puun hinta ja ylikapasiteetti
- StoraEnson Härmälä: Ruotsin uusinvestointi viimeinen Länsi-Euroopassa syy: kallis puu
- Bothia rakentaa sahaa Venäjälle, sellutehdaskin tulevaisuudensuunnitelmissa (Metsälehti 4/2005)
- Tukkipula pelottaa sahaajia (Metsälehti 1/2005)

KUUSI – niukkuusartikkeli!

Kotimaisen männyn ja koivun käyttöä voitaisiin lisätä

Lähde: Huuskonen 2004

Tuleeko puu markkinoille kilpailukykyiseen hintaan?

- Suuri tuontipuun osuus viittaa siihen, ettei tule riittävästi
- Puun tehdashinnat Suomessa korkeat (Pöyry 2000)
- Tuontihinnat Itämeren altaan maista tosin yhdenmukaistumassa (vrt. Toppinen ym. 2004)
- Puun saatavuus kilpailukykyiseen hintaan rajoittanee teollisuuden investointihaluja

Puun markkinoille tulo metsäpolitiikan painopisteeeksi

- Sukupolvenvaihdosten tukeminen
- Ammattimaisen metsäomistuksen ja yhteismetsien perustamisen edistäminen
- Mahdolliset verotuksellisia keinoja: tukien muuttaminen verotuksiksi?
- Neuvonnan liittäminen selvemmin osaksi käytännön metsäpalvelua
- **Metsäkeskusten tulostavoitteiden kohdentaminen puun markkinoille tuloa edistäviin hankkeisiin.**
- Metsäsuunnittelun kehittäminen reaaliaikaiseksi ja operatiivista päätöksentekoa tukevaksi.

Hyvän perusmetsänhoidon rinnalle kuusen kasvatuksen nopeavaikutteiset keinot

- Kasvatustilanteiden ottaminen yhdeksi neuvonnan painopisteeksi
- Hankkeet vanhojen ikäluokkien metsiköiden saamiseksi hakkuiden piiriin
- Tyvilahoisten metsiköiden tunnistaminen ja kiertoajan lyhentämisen suosittelu metsänomistajille
- Muut keinot?

Hyvän metsänhoidon rajat asettaa nykyisellään eduskunnan päätös tukien määrästä

- Verotuet: eivät lopu kesken
- Halvemmat jakelu- ja valvontakustannukset
- Tukien kannattavuudesta eri kohteissa lisää tutkimustietoa –optimaalinen allokointi
- Metsäpoliittisten keinojen vaikuttavuudesta lisää syvällistä tutkimusta

Puun hintapaineita alentavat

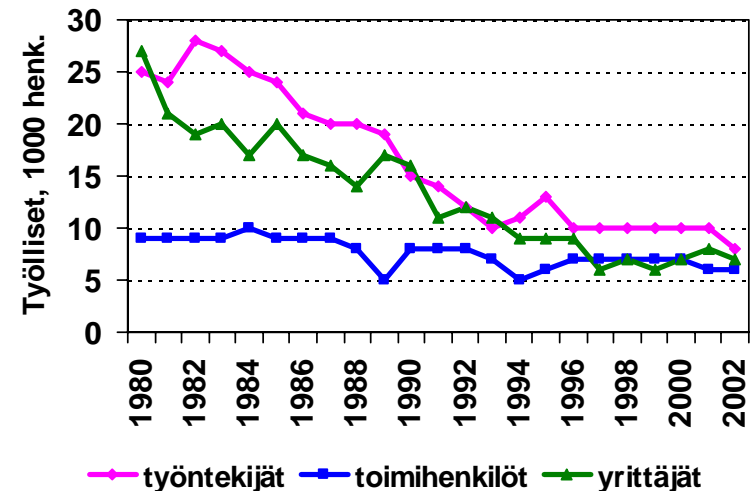
- T&K rahoituksen suuntaaminen puuntuotannon kustannustehokkuuden parantamiseen
- Valtion panostuksen kohdentaminen itse töiden suorittamiseen entistä voimakkaammin alentamalla organisaatiokuluja.
- Yrittäjyyden tehokkaampi hyödyntäminen poistamalla kilpailuesteit
- Metsätilojen pirstoutumisen vähentäminen ja tilakoon kasvattamisen edistäminen.

TYÖVOIMAPULA UHKAA 2010

-Tuottavuus nousee enää hitaasti

- Nykyiset koulutusmäärät eivät riitä kattamaan suorittavan työn tekijöiden, erityisesti koneenkuljettajien, tarvetta.
- Sen sijaan korkeakoulutettuja tuotetaan tarpeeseen nähden liikaa

- Metsäalan työlliset

Keinoja torjua työvoimapulaa

- Pyritään edelleen lisäämään työn tuottavuutta
- Työoloja kehitetään kilpailukykyisiksi samalla, kun metsätöiden imagoa kohotetaan
- Nuorisoasteen koulutuspaikkoja järjestetään erityisesti koneen kuljettajakoulutukseen lisää siinä määrin kuin ne saadaan täytettyä opiskelijoilla.
- Projektinomaisesti etsitään alalle sopivia henkilöitä työttömien ja alanvaihtoon halukkaiden joukosta ja ohjataan heidät ammattiin aikuis- ja oppisopimuskoulutuksen avulla.

...jatkoa

- Edistetään yrittäjyyttä.
- Tuetaan koneyrittäjien sukupolvenvaihdoksia.
- Kehitetään puuntuotanto- ja –korjuukoneiden ja työvoiman integroitua käyttöä muun muassa alueurakoinnin keinoin ja sallimalla alueurakointi ja kuljetusyrittäjyys useamman urakanantajan lukuun.
- Viimeisenä keinona on käytettävissä vierastyövoiman tai maahan muuttajien rekrytointi

Tutkimus- ja kehittämistoiminta - TEKES-rahoitus m-sektorille hiipunut

- Ongelmat ovat usein monitieteisiä ja laajapohjaiset ratkaisut sirpaleratkaisuja hedelmällisempiä
- Tutkimusvaroista huomattava ja kasvava osa pitää jatkossa varata teknologia- ja tutkimusohjelmien tai laajojen yhteistutkimusten rahoittamiseen
- Teknologiajohtaja Neuvo yliopistoille:
”... panostusta perustutkimukseen. Muutoin tutkimusorganisaation tietotaso on pian yrityksiä alhaisempi”

Relevantteja tutkimusaiheita

- metsätalouden kannattavuus ja kustannustehokkuus,
- puun markkinoille tuloa tukevien metsäpoliittisten keinojen vaikuttavuus
- puun materiaaliominaisuuksiin kohdistuva perustutkimus: puukemia, -fysiikka